

Timrå kommun
Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktiges
presidium
Kommunstyrelsen

2019-01-15

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 22 april 2019. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lena.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Timrå kommuns revisorer

Sten Ekström
Ordförande

Kenneth Norberg
Vice ordförande

Grundläggande granskning - socialnämnd

Revisionsrapport

Timrå kommun

KPMG AB

2018-12-05

Antal sidor 9

Timrå kommun
Grundläggande granskning - socialnämnd

2018-12-05

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfråga	2
2.2	Avgränsningar	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Projektorganisation/granskningsansvarig	3
2.6	Metod	3
3	Enkät – resultat	4
3.1	Kommentarer till granskning år 2017	4
3.2	Målstyrning	5
3.3	Ekonomistyrning	6
3.4	Uppföljning av intern kontroll	8
4	Risker och utmaningar identifierade av nämnden	9

1 Sammanfattning

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vi rekommenderar att nämnden går igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 3.

Vår bedömning är att nämndens svar om åtgärder till 2017 års grundläggande granskning inte implementerats, se avsnitt 3.1.

Vi bedömer att de övergripande målen bör tydliggöras dels i syfte att tydliggöra hur de nämndens aktiviteter som fastställts och de övergripande målen men främst i syfte att göra målen mätbara, se avsnitt 3.2.

Vi konstaterar att nämnden löpande följt upp ekonomin. Prognosen har under året kraftigt försämrats. Vi anser att processen för att säkerställa tillförlitliga prognoser behöver ses över. Vi bedömer även att de åtgärder som tagits för att klara innevarande budget inte är tillräckliga, se avsnitt 3.3.

Vi bedömer att flera av de angivna kontrollåtgärden ofta är begränsade till en efterkontroll, internkontrollen behöver därför effektiviseras se avsnitt 3.4.

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har ledamöterna i styrelse och nämnder fått frågor skickat till sig via en webbenkät. Revisorerna har vid träff med presidiet för respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

Informationen från träffar med respektive presidie beaktas även vid revisionernas riskanalys inför år 2019.

2.2 Avgränsningar

Grundläggande granskning till den del som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda rapporter.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— kommunallagen

2.4 Ansvarig nämnd

lakttagelserna i denna rapport avser socialnämnd.

Rapporten är faktakontrollerad av socialnämndens ordförande samt förvaltningschef.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvarig

Granskningen har utförts av Oskar Nordmark, kommunal revisor under ledning av Lena Medin, kundansvarig och certifierad kommunal revisor.

Kommunens revisorer har deltagit i träffar med presidiet.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Enkät till samtliga ledamöter
- Intervjuer med presidiet
- Dokumentstudier av underlag erhållits av styrelsen/nämnden.

3 Enkät – resultat

Vi har erhållit svar från 14 av 22 ledamöter och ersättare.

Vi rekommenderar att nämnden går igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser.

3.1 Kommentarer till granskning år 2017

KPMG genomförde på uppdrag av kommunens revisorer motsvarande granskning under år 2017. Socialnämnden svarade på rekommendationerna till denna granskning vad gäller verksamhetsmålen:

”Till respektive mål finns ett eller flera styrtal med målvärden. Det var socialnämndens aktiva ställningstagande att mål och styrtal var av omfattande volym varför några specifika mål eller styrtal inte tillfördes nämndens verksamhetsplan. I de verksamhetsplaner som finns på verksamhetsnivå har ytterligare mål specificerats.

Socialnämnden kommer att bidra till att synliggöra hur de olika aktiviteterna bidrar till målen.

Både i periodrapporter och i kvartalsrapporter redovisas beslutade åtgärder på tjänstemannanivå. Därutöver beslutar nämnden om uppdrag som kan vara relaterade till åtgärder för att nå målen.

Socialnämnden kommer att bidra till att utveckla uppföljning och analys för att bedöma måluppfyllelse och eventuella åtgärdsbehov för måluppfyllelse.”

KPMG genomförde även en fördjupad granskning av kommunens styrmodell. Av kommunstyrelsens svar framgår att kommunstyrelsen avser att se över kommunens styrmodell och ledningsfilosofi. Vidare uppmanades samtliga nämnder att se över möjligheten att precisera och vid behov lägga till mål i verksamhetsplan och budget.

Kommentar

Vi konstaterar att åtgärder fastställdes till följd av den grundläggande granskningen men att dessa ännu inte är inarbetade i verksamhetsplanerna.

3.2 Målstyrning

1	Har nämnden/styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt målen	8		4	2
1.2	Har nämnden/styrelsen konkretiserat målen så att de är mätbara	8		4	2
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen utvecklas under året?	11		2	1
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder/analys vid avvikelser	7	1	4	2

Nämnden har i sin verksamhetsplan för år 2018 – 2020¹ kommenterat kommunens strategier utifrån nämndens verksamhet. Fullmäktiges mål för hela kommunen framgår också av dokumentet. Dessa ska enligt den modell som presenteras i inledningen till verksamhetsplanen brytas ner till aktiviteter för att därefter följas upp.

I verksamhetsplanen finns också ett antal aktiviteter som enligt inledningen ska leda till att kommunen uppnår mål och vision. Det framgår däremot inte vilket av kommunfullmäktiges mål som aktiviteten är kopplad till.

Kommunfullmäktiges mål följs upp per april, augusti samt per årsskiftet utifrån de fastställda styrtalen. Vi har tagit del av uppföljningen per augusti. Uppföljningen har avsett målen:

- Våra brukare/klienter/patienter inom äldreomsorgen och andra behövande känner sig trygga med den omsorg vi ger dem
- Våra ledtider följer servicedeklarationen

I princip är det bara det första av de två målen som har följts upp. Avseende det andra målet konstateras att det är för krävande att ange hur många som omfattas av servicedeklarationerna och att det är en för stor åtgärd för att kunna presenteras i delårsrapporten.

Ytterligare tre mål (ständiga förbättringar, engagerade och stolta medarbetare samt ständig kompetensutveckling) finns med i uppföljningsdokumentet men har inte kommenterats.

Uppföljningen omfattar inga kommentarer om de aktiviteter som är beslutade bedöms ge avsedd effekt.

Kommentarer

I likhet med tidigare år bedömer vi att aktiviteterna såsom de är utformade är svåra att utvärdera i vilken mån de bidrar till måluppfyllelse. Detta då nämnden regelbundet bör följa upp målen/aktiviteterna och om avvikelse konstateras besluta om måluppfyllande åtgärder. Vi rekommenderar därför att nämnden ser över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

¹ 2017-12-20 § 171

3.3 Ekonomistyrning

2	Har nämnden/styrelsen en ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har styrelsen/nämnden fastställt budget för verksamheten?	11		2	1
2.2	Följer nämnden upp ekonomin och upprättat prognoser under året? ²	11		2	1
2.3	Fattas beslut om åtgärder vid avvikelser	9		4	1

En ledamot har till frågan 2.2 och 2.3 kommenterat att det funnits problem i att följa upp ekonomin till följd av bristande information från ekonomiavdelningen samt att beslut inte kunnat tas fullt ut till följd av bristen av ekonomiska rapporter. En ledamot har även till fråga 1.4³ kommenterat att nämnden har haft svårt att få de ekonomiska rapporterna på grund av en ny ekonomisk organisation samtidigt som ekonomichefspositionen inte varit tillsatt under stora delar av året.

Nämnden antog 2017-12-20 en detaljbudget för år 2018⁴.

Följande tillfällen har vi noterat att nämnden följt upp ekonomin:

Sammanträdesdatum	Rapportdatum	Resultat per rapportdatum	Prognos för år 2018	Förvaltningens kommentarer
2018-03-21	2018-02-28	- 3,5 mnkr	Saknas	
2018-04-27	2018-03-31	-8,7 mnkr	- 10,9 mnkr	En rad åtgärder presenterades i prognosen för att minska personalkostnaderna.
2018-05-22	2018-04-30	- 11 mnkr	Saknas	
2018-06-25	2018-05-31	- 15 mnkr	Saknas	Åtgärdsplan antas.
2018-08-29	2018-07-31	- 26 mnkr	Saknas	Åtgärdsplan antas
2018-09-19	2018-08-31	- 30 mnkr	- 35 mnkr	Åtgärdsplan antas

²

³ Vår bedömning är att kommenterar om ekonomirapporter hör till detta avsnitt.

⁴ § 171

Sammanträdesdatum	Rapportdatum	Resultat per rapportdatum	Prognos för år 2018	Förvaltningens kommentarer
2018-10-26	2018-09-30	- 33 mnkr	Saknas	Socialnämnden beslutade även att ansöka om ett tilläggsanslag för år 2018 på 8,6 mnkr för underfinansierade områden.
2018-11-21	2018-10-31	- 36 mnkr	Saknas	

Enligt de kommentarer som lämnats till de ekonomiska rapporterna beror underskottet främst på ökat antal verkställda timmar inom äldreomsorgen, personalkostnader inom äldreomsorgen, ökade kostnader kopplat till LSS/SFB personlig assistans, ökade kostnader inom individ- och familjeomsorg, ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd (EKB) samt lägre intäkter inom EKB.

Vi har tagit del av åtgärdsplanen per november och december månad som innefattar en handlingsplan för effektiviseringar. De förslagna åtgärderna innefattar bland annat avveckling av totalt 6,5 årstjänster bland annat inom omsorgsboende, daglig verksamhet, samordnare för sjuksköterskor, biståndsenheten samt en enhetschefstjänst.

Kommentarer

Nämnden har antagit handlingsplaner men vi konstaterar att dessa inte är tillräckliga för att klara innevarande års budget. Vi är oroade över bristande budgetföljsamhet.

Vi konstaterar att nämnden löpande följt upp ekonomin. Vi konstaterar även att det saknas prognoser per helår vid merparten av de ekonomiska rapporterna samtidigt som de ekonomiska resultaten under året kraftigt försämrats. Vi anser att processen för att säkerställa tillförlitliga prognoser behöver ses över.

Vi rekommenderar att nämnden förstärker arbetet mot en ekonomi i balans.

3.4 Uppföljning av intern kontroll

3	Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll avseende såväl verksamheten som redovisning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	9		1	4
3.2	Är internkontrollplanen ett resultat av genomförd risk- och väsentlighetsanalys?	5	1	2	6
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen	7	1	2	4
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister	10		1	3

Nämnden har upprättat en riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen. Internkontrollplanen⁵ omfattar sex punkter. Vi har inte tagit del av någon uppföljning av intern kontroll för år 2018

Enligt förvaltningschefen presenteras uppföljning av internkontrollen en gång per verksamhetsår i samband med rapportering till kommunstyrelsen.

Kommentarer

Vi ser positivt på att nämnden har tagit fram en risk- och väsentlighetsanalys som grund för uppföljning av intern kontroll. Däremot ser vi att ett antal identifierade risker inte resulterat i någon punkt i internkontrollplanen, t.ex. risken för hot och våld som bedöms som stor. Någon kommentar till att hot och våld inte följs upp enligt planen för uppföljning av intern kontroll framgår inte.

Vi bedömer att flera av de angivna kontrollåtgärden ofta är begränsade till en efterkontroll, och att uppföljningen därför får karaktären av rapportplan. Genom att identifiera kontroller som förhindrar att fel uppstår blir processen mer effektiv och risken för fel mindre. Vi anser att nämnden i högre grad bör fokusera på att följa upp sådana kontroller.

---

⁵ 2018-02-21, § 27

Timrå kommun
Grundläggande granskning - socialnämnd

2018-12-05

4 Risker och utmaningar identifierade av nämnden

Av nämnden identifierade risker är:

- Bristande ekonomiska rapporter
- Ekonomi utifrån lagstyrda verksamheter där ökningen av brukare gör det omöjligt att hålla budget

2018-12-05

KPMG AB

Oskar Nordmark
Kommunal revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.